

O radostech, trapasech i krásách života...

Padesátkou z kopce



EVA DOLEJŠOVÁ


COSMOPOLIS



*Tuto knížku věnuji mamince a Kristýnce Z.,
pozemským to andělům, mojí smečce Elišce,
Dominice a Ondrovi a všem ženám, které se
dokáží navzdory životním patáliím smát.*

Copyright © Eva Dolejšová, 2025

© Grada Publishing, a. s., 2025

Cover design © Martina Bártová, 2025

ISBN 978-80-271-6065-5

Eva Dolejšová

PADESÁTKOU Z KOPCE

**O radostech, trapasech
i krásách života**



JAK JSEM ZÍSKALA OSKARA

Byla jsem v televizi, v pořadu *Sama doma*. Hovořila jsem o své poslední knize. Kolegyně a kamarádky mě pak chválily, že prý jsem mluvila dobře a slušelo mi to. Já se neviděla. Mně stačí, když se vidím na fotce a už mám sto chutí zakoupit si rýč a jít se zahrabat sto sáhů pod zem. Natož abych se sledovala v televizi!

Jedna známá mi řekla: „To by mě zajímalo, jak ses do té televize dostala. Ty do té kariéry pěkně šlapeš, že ses tam narvala.“ Vyrazilo mi to dech. I před besedou o deseti lidech jsem vyklepaná jak můj pes v dešti. A poslední věc na světě, která by mě napadla, je cpát se do televize. A že by to mou kariéru autorky nějak nastartovalo? Tak to tedy opravdu ne, pár minut v televizi vás ke hvězdám nevystřelí.

Jak to tedy bylo? Bylo to prosté. Nakladatelství spolupracuje s redakcí pořadu, posílá jim knižní novinky. A produkční si vybere, co ji zaujme, co se jim zrovna tematicky hodí.

Upřímně? Samozřejmě mě to potěšilo. Je to skvělá příležitost reklamy, která se neodmítá, nechcete-li riskovat, že vás nakladatel přišpendlí na nástěnku s nadpisem „Nespolupracuje!“.

A upřímně podruhé? Byla jsem totálně vyděšená! V den D ráno jsem se zubní pastou netrefila na kartáček, jak se mi klepaly ruce. Po cestě do televize jsem měla zauzlovaný žaludek a chtělo se mi blinkat.

U recepcce jsem slečně chvějícím se hlasem sdělila, že jdu na „načáteční“. Obočí jí vylítlo. „Myslíte natáčení?“

„No, na to,“ usmála jsem se jako blbeček.

„Víte, kde to je?“ zeptala se výhrůžně a vrazila mi do ruky nějakou kartičku.

Znovu jsem se přiblíble usmála a zavrtěla hlavou. Kráska mě blahosklonně odmávla rukou: „Pořád rovně, doleva a pak doprava.“

Vší silou jsem se ovládla, abych ji nechytila za ruku a neřekla: „Doved’ mě tam, prosím tě.“

Studio jsem našla. Paní produkční byla moc milá a odvedla mě k moderátorce. Prošly jsme spolu otázky, které mi předem poslali, a já si na ně dopředu svědomitě připravila odpovědi. Pak mě ukázali paní režisérce a všechny se chovaly tak laskavě, že jsem se trochu uklidnila. Ale možná to bylo i tím, že mi řekly, že mám ještě hodinu čas a mám jít nahoru na kávu. Tak jsem šla, s úlevou jsem si kecla do křesílka a naslouchala, jak mi bije srdce. Téměř nonstop mi pípaly na mobilu zprávy od kolegyně z knihovny, které radostně očekávaly, až se veřejně znemožním. Dělán si legraci, bylo to milé

a pomáhalo mi, že se ptaly, jaké to tam je, a psaly, že mi drží palce.

Zničehonic se vedle mě objevila Lucie Bílá, moc hezky pozdravila a usmála se na mě. Zírala jsem. Hned jsem o tom informovala tým naší knihovny. Přišla okamžitá odpověď: „Tyvogo, fakt? Vyfoť se s ní!“ Což jsem později učinila. Načež dorazila Vendula Pizingerová. Ta si mě nevšímala a začala si povídat s Luckou o úplně normálních věcech, jakože jak je hrozný, jak to uteklo a že mají dospělé syny, a co budou zítra natáčet, a daly si kávu. V tu chvíli jsem si říkala, co tam dělám JÁ, knihovnice z Litoměřic, která zítra nebude natáčet vůbec nic. Pak přišla paní produkční a řekla jim, ať jdou do maskérny, a Lucie Bílá odpověděla: „Ale já už tam byla. Tak si tam asi zajdu ještě jednou.“ Smála se a paní produkční zrudla.

(Mimochodem, také jsem tam byla a paní maskérka na mě koukla a laskavě pravila „vypadáte dobře“, a „ošmudlala“ mi obličej štětcem a „s těmi vlásy asi nic dělat nebudeme, že?“.)

Napila jsem se kávy, obě superstar zmizely a na scéně se objevil sympatický mladý muž v plátěných kalhotách a ve svetru. Asi *údržbář*, pomyslela jsem si, ale zmátlo mě, když ho poslali do maskérny.

„Jdete taky natáčet?“ usmál se na mě, když se vynořil ze zkrášlovací místnosti, kde zřejmě podstoupil stejný zákrok jako já.

„Vy taky?“ zeptala jsem se podezíravě. „Měla bych vás znát?“

„No asi ani ne, já jsem jen tak trochu sportovec,“ pravil a zmizel do útrob chodby.

„To byl Vávra Hradílek. Získal na olympiádě zlatou medaili. Vy ho NEZNÁTE?“ užasla paní režisérka (které jsem se potom na neznámého zeptala) a vypadala, že mě okamžitě vyhodí. Neznala jsem ho. Tímto se mu veřejně omlouvám. Leč sport a pop music jdou dost mimo mě.

Konečně přišla řada na mě. Srdce se mi v hrudníku opět začalo zmítat. Vstoupila jsem před kamery.

Ve studiu vládla napjatá atmosféra. „Jsme v děsném skluzu,“ zasyčela na mě režisérka. „Až vám řeknu, okamžitě si poběžíte sednout.“ Načež celá rudá zuřivě mávala na moderátorky právě hovořící s paní Pizingerovou a nějakým pánem žlutou cedulí s nápisem KONEC!. Pak se ozvalo „stop“, režisérka mi dala herdu do zad, utíkala jsem ke křeslu a viděla moderátorku, jak ke mně zuřivě pádí. Řeknu vám, její sprint ve vysokých podpatcích se rozhodně řadí k super výkonům. Dosedla, vydechla, podívala se na mě. V očích jsem jí jasně viděla otázku: *Která ty jsi?*

Pak jí to došlo, ale zeptala se mě na úplně něco jiného, než co jsme měly domluveno. Na ostatní otázky vůbec nedošlo. Kvůli časovému skluzu bylo mé vystoupení zkráceno a celý rozhovor se vedl zcela jinak. Něco jsem říkala, ale zpětně vůbec nevím co.

Vypotácela jsem se z budovy televize a v nedalekém parku se zhroutila na lavičku. Měla jsem pocit, že to byla ohromná ostuda. Uklidnilo mě jen vědomí, že kamarádky a kolegyně jsou laskavé a psaly mi, jak mi to slušelo a jak hezky jsem mluvila. S nikým cizím, kdo viděl moje blábolení, se přece v životě nesetkám.

Druhý den jsem šla do práce. Čekal mě obyčejný den knihovnice. Natáčení už bylo minulostí. Uf! Vešla jsem do knihovny a kolegyně se na mě sesypaly, gratulovaly mi a počínaly si, jako bych vyhrála Oskara. A taky jsem ho od nich dostala! Sice byl jen z prodejny suvenýrů, ale kromě toho, že jsem se tomu super fórku fakt upřímně zasmála, má pro mě cenu největší. Je symbolem přátelství.

Ten den jsem sloužila za nemocnou kolegyni na oddělení registrace. Čtenářka, která tam toho rána vešla jako první, se zarazila ve dveřích a vykulila na mě oči: „Jéé, to není možný! Vy jste byla včera v televizi!“

Málem mě kleplo. Tak takhle se dělá kariéra.

JAK CHODÍM DO PRÁCE

Když jsem zveřejnila na Facebooku fejton *Jak jsem získala Oskara*, k mému velkému překvapení se pod ním objevily milé a povzbuzující komentáře, které mě samozřejmě moc potěšily, a všem za ně velké díky! Když jsem si přečetla koment mojí známé „Ty bys napsala zajímavě i o cestě do práce“, usmála jsem se: „No to asi ne, na mé cestě do práce není nic zajímavého.“ Ale začalo mi to vrtat hlavou... Třeba je... třeba je něco zvláštního na každé cestě. Tak já to tedy zkusím napsat.

Dá se říct, že cesta do práce většiny z nás začíná zazvoněním budíku. Já ho mám už patnáct let nastavený na půl šestou, abych si ráno stihla zacvičit jógu. A patnáct let budík po zazvonění zamáčknu a spím dál. Mívám občasné záchvaty (obvykle v pondělí, maximálně v úterý), kdy se skutečně vyhrabu zpod peřiny a dám pár jógových ásan. Nejradši mám ale dechová cvičení, při kterých se sedí. Je pravda, že i toto minimalistické cvičení způsobí, že mám lepší náladu, což mate mé

kolegyně a domnívají se, že jsem optimistka. Nicméně po letech mi dochází, že opravdu nejsem a nikdy nebudu ranní ptáče. Nechápu lidi, kteří po zazvonění budíku ihned VSTANOU, fungují a někteří jsou ještě navíc veselí! Závidím jim. Já jsem po probuzení v kómatózním stavu a začnu vnímat až po deváté hodině a velkém kafi.

Po ásanách si vypiji sklenici vody s citronem, neb jsem četla, že to prospívá našim játrům, a já to pro ně ráda udělám, neboť jim dávám od svých pubertálních let poměrně dost zabrat. Následuje hygiena a pak si vymaluji svou světle zelenou pleť do odstínu běžné populace. Dobře si vzpomínám, jak jsem si v nemocnici po porodu dcery před vizitou pečlivě nanesla make-up (středně tmavý odstín), a přesto lékařka, když mě uviděla, vyděšeně zvolala: „Není vám špatně? Jste strašně bledá!“ Dodnes si říkám, co by udělala, kdyby mě viděla nenalícenou. Asi by rovnou běžela pro defibrilátor.

Když se vybarvím a obléknu, vyjdu před dům a zjistím, že prší. Ano, jsem ten typ, kterého nikdy nenapadne podívat se na předpověď počasí. Ale radši zmoknu, než bych šla 85 schodů pro deštník, který pak stejně někde zapomenou. Jo, občas taky ráno chodím venčit naše psy, ale to je na samostatný příběh.

Mám obrovskou výhodu, že bydlím pár minut od knihovny, kde pracuji. Vycházím před půl osmou a zamířím ke kinu. Před ním už na lavičkách posedávají školáci. Všichni snídají energetický nápoj, chipsy a civí do mobilů. Jediné, co z jejich úst vždy zazní, je: „Čum, kámo.“ V tu chvíli jeden druhému strčí přímo před obličej svůj telefon.

Míjím kino, chodník mě vede k základní škole. U jejího vchodu zastavují auta a rodiče rychle vykládají své ratolesti. Vídávám tatínka, který vysadí dcerku, zabouchne za ní dveře, dá jí pusku a spěchá zpátky do auta. Pak se prudce zastaví, když na něj malá volá: „Ještě taškuuu, tatííí! Zase nemááám taškuuu.“ Tatínek se plácne do čela a oba se smějí. Buď je tatínek opravdu tak mimo, nebo to dělá proto, aby svou dcerku rozesmál. To první chápu, to druhé je mi sympatické. Většinou je na rodičích vidět tenze a stres.

Pravidelně v těch místech potkávám syna mé kamarádky. Je mu deset let a loudá se ulicí s naprosto nepřítomným výrazem. Duchem je očividně na jiné planetě. Občas na sobě mívá triko nebo mikinu po mém synovi. Teď klučina nosí zimní bundu po mně. Kupovala jsem ji na horách s mým exmanželem a vždycky mě pohled na ni přenese ve vzpomínkách k boudě u lyžařského vleku, za kterou jsme se schovávali s mým synem. Ulejšvali jsme se z lyžování, neb jsme nesdíleli názor jeho otce, že se lyžuje non stop, dokud nezavřou vleky. To, že padne bunda, kterou jsem kupovala v mé hluboké dospělosti, desetiletému klukovi, je věc druhá, ale kdo mě zná osobně, asi se moc nediví.

Jsem na přechodu Na Valech. Jako většinou chytám na semaforu červenou. Naproti mně velmi často čekají muž a žena v běžeckém oblečení. Když naskočí zelená, poklusem vyběhnou, asi chodí běhat do parku. Hluboce je obdivuji. Mě by běh po ránu zcela určitě zabil. Přecházím k tržnici. Často potkávám maminku se dvěma malými syny

a labradorem. Někdy kluky vyprovází jejich tatínek. Oba rodiče si se svými dětmi hezky vypráví. Vídám je už roky, kluci rostou a staříčkého labradora, který zřejmě odešel do psiho nebe, vyměnili za štěně, což od té mladé ženy se třemi muži doma považují za hrdinský čin. Jsou mi všichni sympatičtí a vypadají jako spokojená rodina, pevně doufám, že jim to vydrží.

Míjím drogerii, kterou odemyká sympatický Vietnamec. „Dobidén,“ zdraví mě přátelsky a já ráda odpovím. Chodím k němu nakupovat a on je vždycky vstřícný a ochotný. V ulici 5. května se to hemží studenty. Slečny nosí kratičké bundičky a ještě kratší trička. Jsem už asi stará, protože první, co mě napadne, je: „Tyjo, holka, dyť nastydneš!“ Nevědomky na mou úvahu naváže studentka, když říká své kamarádce: „Tyvoe, máma na mě, ať si vezmu spodní košilku a dlouhej svetr! Voe, ta je totál mimo. Trapka!“ Povzdechnu si a vzpomenu na své dcery, když jim bylo patnáct. Despekt k mé osobě z nich odkapával setrvale jak voda z rozbitého kohoutku.

Občas se stavím v pekárně. Jsem ráda, když je tam moje oblíbená, vždy usměvavá prodavačka, která vstává v noci, aby od pěti hodin mohla prodávat. Říkala, že ji ta práce baví, a je to vidět. Vždycky spolu prohodíme pár slov a ona mě svým úsměvem nabije víc než kapálabhádi (jógová dechová technika).

Přicházím na náměstí a kličkuji mezi stolky restaurace Leonardo. Někdy tam postává bezdomovec Marián. U nohou má několik igelitek a v nich

zřejmě celé své jmění. Nevím, z čeho žije. Kamarádka mu jednou dohodila job, při stěhování. Chlapík prý odnesl jednu krabici a taktně zmizel. Asi svou svobodomyšlnou duši nechce zatěžovat prací.

Moje cesta končí. Vcházím do knihovny. Víte, co je zajímavé? Že jsem si nikdy neuvědomila, že i obyčejná cesta do práce může být zajímavá. Když ji vnímáte. Když vnímáte počasí i lidi kolem sebe.

Díky, Irenko!

Až když to píšu, dochází mi, že bychom měli být vděční za každé ráno, kdy můžeme vstát a jít. Kamkoli. Potkávat lidi, usmát se na ně, popovídat si. Měli bychom být vděční za každý běžný den. A to já vážně jsem!

JAK MŮŽE BÝT ŠETŘENÍ ENERGIEMI ŽIVOTU NEBEZPEČNÉ

V této době se většina z nás snaží šetřit elektřinou, plynem i vodou, neb užívání těchto, pro nás již naprosto běžných, komodit výrazně podražilo a nikomu se nechce dávat půlku výplaty na oltář energetickým molochům. I já, starý zimomřivec, jsem se naučila žít v bytě, kde je pouhých osmnáct stupňů, a v plynovém kotli přitopím pouze tehdy, když přijdou vnuci. Občas nějaká rozmazlená návštěva z paneláku prohlašuje, že si ke mně příště vezme rukavice, aby jí neomrzly prsty, a že vlastně nepotřebuji ledničku, ale je vám asi jasné, že to přehání. V lednici mám totiž rozhodně o pár stupňů méně než v ložnici. Sprchuji se po dobu nezbytně nutnou, večer švidrám do knihy ve světle malé lampičky. Zkoušela jsem svíčku, ale to nevidím nic, a ještě jsem si vylila vosk do postele. Už nevím, jak víc ušetřit.

Jednou ke mně přišla na návštěvu kamarádka Anna. Tehdy jsme, kromě jiného, konzultovaly naše úsporné metody. Anička je, stejně jako já, rozvedená.

Exmanžel jí nezanechal žádný majetek ani iluzi, že jí s čímkoli pomůže, a tak kámoška šetří, kde se dá, aby mohla vnoučatům koupit alespoň čokoládu. Ač žije v panelovém domě, také se v bytě nerozmazluje dvaadvaceti stupni, a jednu chvíli dokonce chodila po bytě s baterkou, aby ušetřila za elektřinu při přesunech z pokoje do koupelny apod. Tedy do doby, než narazila do futer a rozrazila si spodní ret.

Pak si Anna kdesi přečetla, že lze ušetřit na spotřebě vody, když ji při sprchování zachytáváte do nějaké nádoby. Poté s ní můžete zalívat záhony nebo splachovat toaletu. Záhony Anka v panelovém bytě samozřejmě nemá, ale s tím splachováním jí to přišlo jako docela dobrý nápad. Koupila tedy lavor, ve kterém při sprchování stála a voda jí stékala ke kotníkům. Poté ji přelila do kbelíku. Když byl plný, odnesla ho na toaletu. Jak možná víte, záchod v paneláku bývá v malé úzké místnůstce, kam by se pan Vémola stěží vešel. I ten kbelík tam Anna těžko vměstnala, napůl stál vedle toalety, napůl přesahoval před ni. Stál tam, dokud z něj kamarádka vodu nespotřebovala. Pak ho opět doplnila vodou z lavoru. Takhle to fungovalo asi dva týdny. Anička si pochvalovala, jak pěkně šetří.

Jednoho odpoledne přišla unavená z práce. Odložila nákup a pocítila nutkání navštívit onu nejmenší místnost. Usedla na toaletu a udělalo se jí zle. Nutno předeslat, že Anička již několik let bezdůvodně omdlévá. A to i dva roky po rozvodu, kdy zjistila, že většina jejích zdravotních obtíží vymizela, což dokazuje, že psychosomatika skutečně funguje. Ale mdloby se jí držely stále.

„Udělal se mi mžitky před očima, zatočila se mi hlava a pak už byla jen tma,“ vyprávěla mi.

„A co se stalo pak?“ ptala jsem se napjatě.

„Pak mě probralo, jak se dusím...“

Nechápavě jsem na ni několik vteřin civěla. Pak mi to docházelo. „Ty... jsi spadla... do...?“

„Jo! Přesně. Jak jsem omdlela, spadla jsem hlavou přímo do toho kýblu.“

Vykulila jsem oči. Nebylo to ode mě hezké, ale musím přiznat, že jsem při představě postavy s hlavou ve kbelíku a vystrčenou zadnicí vyprskla smíchy. Když jsem byla schopna promluvit, projevila jsem soucit a empatii: „Tyjo, mohla ses utopit.“

„No právě. A představa, jak mě najdou... takhle... s nahým zadkem... ti řeknu, bych se studem v hrobě obracela.“

Smály jsme se pak obě.

Poselství tohoto příběhu zní: Buďte opatrné! Šetření energiemi může být životu nebezpečné!

JAK JSEM POTKALA PANA PROKOPA

Moji rodiče kamarádili s manželi Prokopovými. Byli to velmi příjemní a laskaví lidé. Měli dvě dcery. Ivanka byla o něco málo starší než já, okatá, veselá a přátelská. Těmito, očividně geneticky danými, komoditami si mě získala a začaly jsme se přátelit. Vlastně jsem měla ráda celou jejich rodinu a vždycky se těšila, až k nim pojedeme na návštěvu nebo přijedou oni k nám.

Pan Prokop byl velmi zábavný člověk a uměl skvěle vyprávět. Pamatuji si na jednu zvlášť povedenou historku. Chystal se tehdy autobusem na nějakou děsně důležitou schůzi. Vytunil se do obleku, vzal si sváteční polobotky a plášť. Vyšel před dům a zjistil, že poprchává, ale už nebyl čas vracet se pro deštník. Ohrnul si tedy límec pláště a spěchal na nádraží. V půli cesty pohledem na své Primky zjistil, že jde opravdu pozdě, a rozeběhl se. Déšť zesílil, ale pan Prokop nedbal a běžel, aby stihl autobus. Doběhl na poslední chvíli a nerudný řidič autobusu ho schválně skřípl do dveří.

V autobuse si pan Prokop všiml, že jeho nové polobotky jsou celé zablácené. To ho rozhodilo. Přijít na schůzi v botách od bláta bylo nemyslitelné. Když vystoupil z autobusu, viděl, že chodník lemuující silnici je nedaleko řeky. Na jednom místě k ní ve svahu vedly úzké kamenné schůdky. Pan Prokop dostal nápad. Sešel schůdky, zul si botu a v řece ji umyl. Pak ji otřel čistým kapesníkem. Botka zase zářila. Její majitel také. Ještěže má tak skvělé nápady! Zul si druhou polobotku a ve chvíli, kdy ji, balancuje na jedné noze, opatrně nořil do řeky, zatrioubilo zničehonic za jeho zády auto. Dobrý muž se tak lekl, že ztratil rovnováhu a... zahučel rovnou do vody. Když se vyškrábal zpátky na schůdky, všiml si, že botu, kterou držel v ruce, při pádu upustil. Smutně sledoval, jak napůl potopená botka odplouvá do neznáma.

„A teď si představte, jak jedu domů úplně zmáčený a v jedné botě,“ smál se pan Prokop a jasně modré oči mu zářily, když viděl, jak při té představě slzíme smíchy. „A nemusím dodávat, že na tu schůzi jsem nešel. Byl jsem rád, že mě vůbec vzali do autobusu,“ dodal.

Byl to opravdu laskavý muž. Nikdy jsem neviděla, že by byl nervózní nebo v tenzi. Proto dodnes nechápu, proč jsem se mu bála říct, když jsem s nimi jako desetiletá jela na jejich chatu, že mi v autě nevědomky přiskřípl botu do sklápěcího sedadla. Ale jak se znám, asi jsem se styděla. Jela jsem tedy celou cestu s nohou uvězněnou pod kovovou opěrkou. Síla psychiky je mocná – abych nevypadala jako blbec, neomdlela jsem bolestí a jen jsem

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy ***Padesátkou z kopce***.
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.